

Mesfin H. Tewolde
<https://cv.hagoscon.com>

The rights of men and citizens according to the 1789
human right declaration of France

ምክባር ሰብአዊ መሰላት ዘረጋግጽ አዋጅ ፈረንሳ (ትግርኛ ቨርዥን)

እዚ ናይ ፈረንሳ አዋጅ ሰብአዊ መሰላት ብመሰረት አቆጻጽራ ኤውሮጳ ብ1789 ኣብ ፈረንሳ ዝተጻሕፈ እዩ።
ኣብ ሃገራት ኣፍሪቃ ንደቂ ሰባት ዘኸበር መሰላት እውን እንተሃለወ፤ ብሰንኪ ዘይምትግባሩ ኣብ ልዕሊ
ሕብረተሰብ ብዙሕ ጉድኣት ይወድቑ ከምዘሎ ይርእዮ።
ካብዚ ብምብጋስ ኣብ ፈረንሳ ሰብአዊ መሰላት እንታይ ከምዘመስል ንምርኣይ፤ ምክባር ሰብአዊ መሰላት
ዘረጋግጽ አዋጅ ፈረንሳ ብኸምዚ ዝስዕብ ተተርጉሙ ኣሎ።

(እዚ ናይ ትግርኛ ትርጉም ብዕለት 27/5/2023 ብ መሰፍን ሓጎስ ተወልደ ዝተተርጎመ ጽሑፍ እዩ።)

መቐድም

ኣብ ሃገራዊ ባይቶ ዝተመስረቱ ወከልቲ ህዝቢ ፈረንሳ፤ - ሰዓን ምፍላጥ ሰብአዊ መሰላት፤ ሸለልትነት፤ ወይ
ንዕቀት ሰብአዊ መሰላት ጥራይ ጠንቂ ህዝባዊ ጸገማትን መንግስታዊ ብልሽውናን ምዃኖም ኣብ ግምት
ብምእታው፤ ነቲ ተፈጥሮአዊን ዘይምዝፀን ቅዱስ መሰላት ደቂ ሰባት ምእንቲ ንክኸበር ብአዋጅ ከዝርጋህ
ወሲኖም ኣለዉ። እዚ አዋጅ እዚ ንኹሎም ማሕበራዊ ኣካላት መሰሎምን ግዴታታቶምን ብቐጻሊ
ከዘኸኸርም እዩ። ስለዚ፤ ስልጣን ሓጋጊ ኣካልን ስልጣን ፈጻሚ ኣካልን፤ ኣብ ዝኾነ እዋን ምስ ዝኾነ ይኹን
ፖለቲካዊ ትካል ዕላማ፤ ክነጻጸሩ ምክኣሎም ዝያዳ ክቡራት ይገብሮም። ካብዚ ንደሓር ቅሬታ ዜጋታት ኣብ
ቀለልትን ዘየከራኸርን መትከላት ዝተመስረተ ኮይኑ፤ ኩሉ ግዜ ንሕገ መንግስቲ ዝሕልውን፤ ረብሓ መላእ
ሕብረተሰብ ዘረጋግጽ ኸከውን እዩ።
ስለዚ ሃገራዊ ባይቶ ብስልጣንን ሓላፍነትን ኣቲ ላዕለዋይ ኣካል ነዞም ዝስዕቡ ሰብአውን ዜጋውን መሰላት
ተቐቢሉ ኣዊጁ ኣሎ።

	ትግርኛ	
--	------	--

ዓንቀጽ 1

ኩሎም ደቂ ሰባት ነጻን ማዕረ መሰላት አለዎም። ማሕበራዊ ፍልልያት ከህሉ ዝኸለል ኣብ ጥቅሚ ሓባራዊ ምንባር ዝተመስረተ ምስ ዝኸውን ጥራይ እዩ።

ዓንቀጽ 2

ዕላማ ኩሉን ፖለቲካዊ ማሕበራት፣ ተፈጥሮኣውን ግዜ ዘይሰዕሮን መሰላት ደቂ ሰባት ምሕላው እዩ። እዞም መሰላት እዚኦም ሓርነት፣ ንብረት፣ ድሕንነትን ምቅዋም ወፅዓን እዮም።

ዓንቀጽ 3

መትከል ዝኾነ ይኹን ስልጣን ብቐንዱ ሃገራዊ እዩ። ዝኾነ ናይ ትካል ኣካል፣ ዝኾነ ውልቀ ሰብ ናቱ ዘይኮነ ዝኾነ ይኹን ስልጣን ከጥቀም ኣይከእልን እዩ።

ዓንቀጽ 4

ናጽነት ንኻልኣት ከይጎድኡ ዝኾነ ነገር ከትገብር ምኽኣል ዘጠቓልል ስለ ዝኾነ፣ ባህርያዊ መሰላት ነፍሲ ወከፍ ሰብ ደረት ዮብሉን፣ ብጀካ እቶም ንካልኣት ኣባላት ሕብረተሰብ ተመሳሳሊ መሰል ንኸረኽቡ ዘረጋግጹ ገደባት።

እዞም ገደባት ብሕጊ ጥራይ ክውሰኑ ይኽእሉ።

ዓንቀጽ 5

ሕጊ ንሕብረተሰብ ዝጎድኡ ተግባራት ጥራይ ናይ ምክልኻል መሰል ኣለዎ። ብሕጊ ዘይተኸልከለ ነገር ክኸልከል ኣይከእልን እዩ፣ ሕጊ ዘይፈቐደ ከገብር ዝግደድ ሰብ እውን ኣይከህሉን እዩ።

ዓንቀጽ 6

እቲ ሕጊ ብሓፈሻ ናይ ፍቓድ መግለጺ እዩ። ኩሎም ዜጋታት ብውልቂ ይኹን ብወከልቶም ኣቢሎም ኣብ ምቕም እቲ ሕጊ ኣበርክቶ ናይ ምግባር መሰል ኣለዎም። ሕጊ ንኹሉ ሓደ ክኸውን ኣለዎ፣ ንምክልኻልን ንምቕጻዕን። ኩሎም ዜጋታት ብዓይኒ ሕጊ ማዕረ እዮም። ብጀካ ብጽቡቕ ባህርያቶም (ጽቡቕ ተግባራቶም) ኣብ ስልጣን፣ ህዝባዊ ጽፍሕታትን ስራሕን፣ ከከም ዓቕሞምን ብዘይ ኣድልዎን ናይ ምስታፍ መሰል ኣለዎም።

ዓንቀጽ 7

ብጀካ ብሕግን ብመሰረት ድንጋጌታቱን ዝተወሰነ ጉዳይ፣ ዝኾነ ሰብ ክኸሰስ፣ ክእሰር ወይ ንግዚኡ ኣብ ቤት ማእሰርቲ ክጸንሕ ዮብሉን። እቶም ኢደወነናዊ ትእዛዛት ዘነቓቑሉ፣ ዘቀላጥፉ፣ ዝፍጽሙ፣ ወይ ክፍጸም ዝገብሩ ክቐጽቡ ኣለዎም፣ እንተኾነ ግን ዝኾነ ብሕጊ ዝተጸውዐ ወይ ዝተኣስረ ዜጋ ብዘይ ምሕላል ንሕጊ ክእዘዝ ኣለዎ፣ ምቅዋም ዝበን እዩ።

ዓንቀጽ 8

እቲ ሕጊ ጽኑዕን ንጹርን ኮይኑ ዘድሊ መቐጻዕቲ ጥራይ እዩ ዘቐምጥ፣ ዝኾነ ሰብ ቅድሚ እቲ ዝበን ብዝተሓንጸጸን ብዝተኣወጀን ሕጊ ጥራይ ክሕተት ይግባእ።

ዓንቀጽ 9

ዝኾነ ሰብ ዝበነኛ ምዃኑ ክሳብ ዝረጋገጽ ከም ንጹህ እንዳተቆጽረ፣ ንምእሳር ኣድላዩ ኮይኑ እንተተረኺቡ፣ መንነቱ ንምርግጋጽ ተባሂሉ ዝፍጸም ዘየድሊ ጭካነ ብጥብቂ ክልኩል እዩ።

ዓንቀጽ 10

ዝኾነ ሰብ ብሰንኪ ርእይቶኡ (ሃይማኖታዊ እውን እንተኹን) ፣ ብሕጊ ዝተመስረተ ህዝባዊ ስርዓት ክሳብ ዘይተንከፈ (ጣልቃ ክሳብ ዘይኣተወ) ክርበሽ ዮብሉን።

ዓንቀጽ 11

ናጻ ምልውዋጥ ሓሳባትን ርእይቶን ሓደ ካብቶም ክቡራት ሰብእዊ መሰላት እዩ። ስለዚ፣ ብጀካ ምግሃስ መሰል፣ ኩሉ ዜጋ ብናጽነት ክዛረብ፣ ክጽሕፍ፣ ክዝርግሕ ይኽእል ኢዩ ።

ዓንቀጽ 12

መሰል ህዝብን ዜጋታትን ንምርግጋጽ፣ ምምስራት ህዝባዊ ሓይሊ ስለ ዝጠልብ፣ እዚ ህዝባዊ ሓይሊዚ ንረብሓ ኩሉ እምበር፣ ንፍሉይ ረብሓ ናይቶም ስልጣን ብሓላፍነት ዝተዋህቦም ኣይኮነን ዝምስረት።

ዓንቀጽ 13

ንምዕቃብ ህዝባዊ ሓይሊን ወጻኢታት ምምሕዳርን ናይ ሓባር ኣበርክቶ የድሊ፣ እዚ ኣበርክቶ ወይ ግብሪ ድማ ኣብ መንጎ ኩሎም ዜጋታት ብማዕረ ክዕደል ኣለዎ፣ ክፍሊት ናይዚ ድማ ምስ ናይ ምኽፋል ዓቕሞም ዝመጣጠን ክኸውን ኣለዎ።

ዓንቀጽ 14

ኩሎም ዜጋታት፣ ኣገዳስነት ኣበርክቶ ህዝቢ፣ ብገዛእ ርእሶም ወይ ብወከልቶም ኣቢሎም ምርግጋጽ፣ ብናጽነት ክሰማምዑ፣ ንኣጠቓቕማኡ ክቆጻጸሩን ፣ መጠን ክፍሊት ምውሳኔን ናይ ምእካብ ግዜን ክውስኑ መሰል ኣለዎም።

ዓንቀጽ 15

ህዝቢ ንበዓል መዚ መንግስቲ ብዛዕባ ምምሕዳሩ ናይምሕታት መሰል ኣለዎ።

ዓንቀጽ 16

ዋሕስ መሰላት ብሕጊ ዘይውሕስ ወይ ምምቕቓል ስልጣን ዘይተወሰነሉ ዝኮነ ሕብረተሰብ፣ ቅዋም ዮብሉን።

ዓንቀጽ 17

ረብሓ ህዝቢ ብሕጋዊ መንገዲ እንተዘይተረጋገጸ፣ ብንጹርን ብፍትሓውን መንገዲ እንተዘይተኣተቱን ብእግሉ ካሕሳ እንተዘይተኸፈሉ። መሰል ንብረት ዘይግሃስን ቅዱስን ስለዝኾነ ንዝኾነ ሰብ ክኸልከል ኣይከእልን እዩ።